

תל-אביב, מרץ 2006
מספרנו: ע 64 0

- מזכר -

עבודה ביום הבחירות לכנסת ה-17; עדכונים בשכר מינימום

לקוחות וידידים יקרים,

לקראת **הבחירות** לכנסת ה-17, העתידות להתקיים ביום 28.3.2006, וכן לקראת כניסתם לתוקף של **שיעורי שכר מינימום חדשים** (ב- 1.4.2006), מצאנו לנכון (א) להביא לידיעתכם את עיקרי ההוראות הרלבנטיות לעניין העסקת עובדים ביום הבחירות, ו- (ב) להפנות את תשומת לבכם לפעולות שיש לנקוט לאור עדכון שיעורי שכר המינימום.

א. עבודה ביום הבחירות והתשלום בגין יום זה 1. יום הבחירות - שבתון:

סעיף 10 לחוק יסוד: הכנסת, קובע כי יום הבחירות הינו **יום שבתון**. עם זאת, לקראת כל יום בחירות מפרסמת ועדת הבחירות המרכזית הודעה, בהתאם לסמכותה על פי חוק יסוד: הכנסת, המפרטת את סוגי השירותים הציבוריים שיפעלו כסדרם ביום הבחירות (ואשר מפורטים בסעיף 2.3 להלן), למרות היותו של יום הבחירות יום שבתון. הדין גם מסדיר (בסעיף 136 לחוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], התשכ"ט – 1969), את הזכאות לתשלום שכר בגין יום השבתון.

2. עבודה ביום הבחירות:

2.1 ככלל, לא ניתן לחייב עובד לעבוד ביום הבחירות בהיותו **יום שבתון**. חוק יסוד: הכנסת קובע **סייג יחיד** לזכאות ליום שבתון ביום הבחירות, בהתייחס לעובדים בסוגי השירותים שנחשבים ציבוריים וחיוניים, כפי שנקבעים בכל הליך בחירות על ידי ועדת הבחירות.

2.2 משמעות הדבר הנה, כי ככל שעובד כלשהו אינו משתייך לסוגי השירותים בדלת אמות הסייג כמפורט לעיל, לא ניתן לחייבו לעבוד ביום הבחירות.

2.3 לאחרונה פרסמה ועדת הבחירות לכנסת ה-17 את סוגי השירותים הציבוריים אשר יפעלו כסדרם ביום הבחירות לכנסת ה-17. סוגי השירותים, אשר יפעלו כסדרם כאמור הנם כדלקמן:

- * שירותי תחבורה, חניונים ותחנות דלק.
- * בתי אוכל ומסעדות, בתי קפה וקיוסקים, בתי מלון ופנסיונים.
- * מפעלי חרושת וחקלאות שתהליכי הייצור בהם מתנהלים ברציפות.
- * שירותי התקשורת.
- * מפעלי מים וחשמל.
- * אספקת דלק והעברתו.
- * תיאטראות, בתי קולנוע ובתי שעשועים אחרים.
- * עיתונות, רדיו וטלוויזיה.
- * הובלת לחם, פירות, ירקות ותוצרת חלב, ביום הבחירות עד השעה 11:00 לפני הצהריים.
- * חנויות לממכר מזון בין השעות 6:00 בבוקר עד 12:00 בצהריים (עד 6 שעות).
- * אפיית לחם וייצור מוצרי חלב.
- * כוחות הביטחון ושירותי ההצלה למיניהן.
- * שירותי קבורה.
- * שירותים הפועלים בימי שבת וחג במתכונת מיוחדת, יפעלו באותה מתכונת ביום הבחירות.

2.4 בהודעה האמורה של ועדת הבחירות מודגש כי גם במקרים בהם מועסקים עובדים ביום השבתון, יש לאפשר לעובדים אפשרות להצביע.

מירי ביקל
בני קליפי
ד"ר יובל קרניאל
** אדוארד לנגר
* מיכל צחורי

רות אופק
אפרת אליאס
יובל אסתרן
יעל ארד-סיקירסקי
ליאור בן-דרור
מוטי בן יונה
דניאל ברמן
חיים גלפנד
קרן דינר
מרים הלר ליג'
יפעת ולד-יער
ענבל חווה
חנה ינובסקי
ליטל כרמל-כספי
אילה לוי
רינת לניאדו
תרזה לו-גרסו
איתי לשם
ירון מאיר
יהודה מועלם
איל מזרחי
אהוד מרי
* מאיה סידס-וגר
שון סיטמן
אמיר פישר
רועי קובובסקי
יוסי קוקן, ר"ח
יריב קסנר
דנה ראוכר
אנדרו רוזן
גיל רוזנברג
* לינדה ריס-ווליצקי
הדס רקח
אורנה שוורץ

* מוסמך גם במדינת ניו-יורק
** מוסמך גם במדינת פנסילבניה

- 3. התשלום בגין יום הבחירות (לגבי עובדים שלא עבדו וכן לגבי אלו שעבדו):**
- 3.1 בהתייחס לעובדים שלא עבדו בפועל ביום הבחירות, קובעות הוראות סעיף 136 לחוק הבחירות, כי עובד שעבד אצל מעסיקו לפחות 14 ימים רצופים סמוך ליום הבחירות וכן עובד שעבד בעבודות יזומות אצל אחד המוסדות הציבוריים לפחות 14 ימים מתוך החודשיים לפני יום הבחירות, יהיה זכאי לשכר שהיה משתכר אילו לא שבת.
- 3.2 זכאות עובד לתשלום בגין יום השבתון בו לא עבד, מותנית, אפוא, בשני תנאים - העובד עבד תקופה מינימלית לפני יום הבחירות (כמפורט לעיל) והעובד היה אמור לעבוד ביום הבחירות אילו לא השבתון.
- יצוין כי החוק אינו מבדיל לעניין הזכאות לתשלום בגין יום השבתון בין סוגי עובדים שונים ובכלל זה אינו עורך הבחנה בין עובד המשתכר על בסיס יומי לעובד המשתכר על בסיס חודשי, או בין עובדים הזכאים להצביע או אלו שאינם זכאים להצביע.
- 3.3 בכל הנוגע לתשלום לעובדים שעבדו בפועל ביום הבחירות, חוק הבחירות אינו נותן מענה לשאלה זו. בבחירות קודמות לכנסת, ניתנה פרשנות והמלצה, על ידי יו"ר ועדת הבחירות לשעבר, לפיה השכר לעובד שעבד ביום שבתון, יהיה בשיעור של 200% משכרו הרגיל של העובד. לחילופין, כי ניתן להמיר את התשלום ביום חופשה נוסף, העודף על שכר העבודה הרגיל.
- 3.4 נציין כי לקראת כל יום בחירות מתפרסמות הוראות ייחודיות בהקשר זה לאותן בחירות. לבחירות לכנסת ה-17 פורסמו לעת עתה חוזר מטעם התאחדות התעשיינים והנחיות של הממונה על יחסי העבודה במשרד התמי"ת, כמפורט להלן.
- 3.5 בחוזר מטעם התאחדות התעשיינים בישראל (15/2006) מיום 22.2.2006, נקבעו הנחיות לעניין תשלום לעובדים שיועסקו ביום הבחירות באחד מהשירותים הציבוריים כמפורט בהודעת ועדת הכנסת שלעיל, על פיהן, עובד הנמנה על השירותים הציבוריים כאמור, אשר יועסק בפועל ביום הבחירות, יהיה זכאי בנוסף לשכרו הרגיל גם לשכר עבודה עבור יום עבודה רגיל המשתלם לכלל העובדים שאינם עובדים ביום השבתון. קרי, הזכאות לעובדים הנמנים על השירותים הנ"ל, תהיה לתשלום 200% משכרם הרגיל.
- 3.6 בהנחיות למעסיקים ובציבור הרחב מטעם משרד התמי"ת אף מצוין, כי בעוד שהחוק אינו מתייחס לסוגיית שכר לעובדים שעובדים ביום הבחירות, השתרש נוהג וקיימת פרשנות לפיהם משלמים מעסיקים שכר בשיעור 200% או שכר רגיל ובנוסף שעות חופשה חלף שעות העבודה בפועל ביום הבחירות.
- 3.7 מטעם ההסתדרות לא פורסמו הנחיות בדבר שיעור התשלום בעבור עבודה בפועל ביום הבחירות הנוכחיות. עם זאת, על פי חוזר שפורסם בבחירות קודמות מטעמה, יש לנהוג כלפי העובד המועסק ביום שבתון, בהתאם לקבוע בהוראות ההסכמים הקיבוציים החלים על מקום העבודה, או צווי ההרחבה החלים, או בהתאם לנהוג במקום העבודה, באשר ליום שבתון, הכל - לפי ההוראה המיטיבה.
- 4. בחירות - כללי**
- מיותר לציין כי האמור לעיל מתייחס רק לסוגיית השבתון והתשלום לעובדים הנובע מהשבתון ואיננו מתייחס להיבטים אחרים של הבחירות, לרבות במקום העבודה, כגון בין היתר, האיסור להפעיל לחצים, מכל סוג שהוא, בקשר לבחירות על עובדים במקומות העבודה ו/או הפלות בעבודה על רקע זה.
- ב. עדכון תעריפי שכר מינימום - עדכון מודעות בדבר שכר מינימום המצויים במקום העבודה**
- כללי:**
- 1.1 חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987 ("חוק שכר מינימום"), הקובע, כשמו, דרישות מינימליות לתשלום שכר לעובדים, קובע, בין היתר, כי מעסיק יציג במקום העבודה, במקום בולט לעין, מודעה ("המודעה") המפרטת את עיקרי זכויות העובד לפי חוק שכר מינימום, וזאת בהתאם לנוסח מודעה אשר תקבע על ידי שר התעשייה, המסחר והתעסוקה.
- 1.2 באוגוסט שנה זו פורסמו תקנות שכר מינימום (מודעה בדבר עיקרי זכויות העובד לפי החוק), התשס"ה - 2005 ("התקנות"), המפרטות, בין היתר, את התוכן הנדרש למודעה ואת הדרך הנדרשת להצגתה. התקנות נכנסו לתוקפן כבר ב-22 בספטמבר, 2005, וחלות על כלל המעסיקים (גם כאלו המשלמים מעל לשכר המינימום).

1.3 במזכרנו מחודש ספטמבר 2005 התייחסנו להוראות התקנות ודרך יישומן. כמפורט בהרחבה במזכרנו כאמור, התקנות קובעות כי המודעה תיערך לפי נוסח אשר נקבע בתקנות עצמן, אשר צורף למזכרנו, ואשר בו נדרש למלא נתונים בהתאם לשיעורי שכר המינימום כפי שיהיו מעודכנים מעת לעת, תוך הטלת חובה על המעסיק לעדכן את סכומי שכר המינימום המופיעים במודעה בהתאם לעדכון על פי החוק מעת לעת, ובכל מקרה לא יאוחר מחלוף 7 ימים ממועד העדכון. (מצ"ב לנוחותכם גם מזכרנו האמור).

1.4 הואיל ולאחרונה פורסמה הודעה בדבר עדכון שכר המינימום החל מיום 1.4.2006, מצאנו לנכון להביא לידיעתכם את שיעורי שכר המינימום המעודכנים.

2. שיעורי שכר המינימום החל מיום 1.4.06:
2.1 שכר מינימום כללי:

שכר חודשי: ₪ 3456.58
שכר יומי לעובד 6 ימים בשבוע: 3456.58/25 : ₪ 138.26
שכר יומי לעובד 5 ימים בשבוע: 3456.58/21.66 : ₪ 159.58
בכל מקרה, תשלום שכר לפי יום לא יפחת משכר המינימום שהיה משתלם אילו חושב לפי שעה, כאשר השכר לשעה: ₪ 18.58 = 3456.58/186

2.2 שכר מינימום לנוער ולחניכים:

שכר חודשי לנוער המועסק במשרה מלאה שטרם מלאו לו 16 : 70% משכר המינימום : ₪ 2419.61.
שכר חודשי לנוער המועסק במשרה מלאה שמלאו לו 16 וטרם מלאו לו 17 : 75% משכר המינימום : ₪ 2592.44.
שכר חודשי לנוער המועסק במשרה מלאה שמלאו לו 17 : 83% משכר המינימום - ₪ 2868.96.
שכר החודשי שישולם לחניך במשרה מלאה : 60% משכר המינימום : ₪ 2073.95.
שכר לנוער ולחניך המועסק על בסיס שעותי : שכר המינימום החודשי לנוער הוא בעבור 173 שעות.
שכר שעותי לנוער המועסק במשרה מלאה שטרם מלאו לו 16 : ₪ 13.99.
שכר שעותי לנוער המועסק במשרה מלאה שמלאו לו 16 וטרם מלאו לו 17 : ₪ 14.99.
שכר שעותי לנוער המועסק במשרה מלאה שמלאו לו 17 : ₪ 16.58.
שכר שעותי לחניך : ₪ 11.99

3. המלצות:

3.1 לאור החובה המוטלת על המעסיק לעדכן את המודעה בדבר שכר מינימום, כפי שפורט לעיל, יש לדאוג לעדכן את המודעה המפרטת את תעריפי שכר המינימום בהתאם לתעריפים כמצוין לעיל, עד ליום 1.4.06 ובכל מקרה לא יאוחר מיום 7.4.06.

3.2 יש לעדכן את שכרם של העובדים באופן שלא יפחת מתעריפי שכר המינימום לכל עובד ועובד, בהתאם לתעריף הרלבנטי לעניינו.

בכל שאלה או הבהרה בקשר לאמור לעיל, אנא אל תהססו ליצור קשר עם עו"ד מרים הלר ליג'י, מרכזת תחום דיני עבודה במשרדנו.

בכבוד רב,

שבילת, ישראלי, רוברטס, זיסמן ושות'
ביחד עם משה צ. נאמן, בן-ארצי ושות'
עורכי-דין ונוטריונים

הערה: האמור במזכר זה ניתן כמידע כללי בלבד, ואין להסתמך עליו בכל מקרה פרטני ללא ייעוץ משפטי נוסף.